

Danıştay 8. Daire Başkanlığı 2025/329 E. , 2025/10398 K.**"İhtihat Metni"**

T.C.

D A N I Ş T A Y

SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2025/329

Karar No : 2025/10398

TEMYİZ İSTEMİNDE BULUNANLAR : 1- (DAVALILAR) 1- ... Valiliği

2- ... Kaymakamlığı

VEKİLİ : Av. ...

2 - (DAVACI) ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... gün ve E:..., K:... sayılı kararının, aleyhlerine olan kısmın temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kapatılan özel öğretim kurumunda görev yapması nedeniyle çalışma izni iptal edilen davacının MEBBİS'te yer alan şerhin kaldırılması ve çalışma izninin geri verilmesi istemiyle yaptığı 17/02/2023 tarihli başvurusunun reddine ilişkin Bakırköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ... tarih ve E-... sayılı işleminin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği kapatılan özel öğretim kurumlarında çalışan personelin o kurumlara bağlı olarak verilen çalışma izinlerinin iptal edildiği, ancak bu şekilde kuruma bağlı çalışma izni iptal edilen kişilerin **öğretmen** olarak çalışmalarını engelleyici şahsıyla ilgili bir durum olmaması halinde yeniden çalışma izni talep etmelerini engelleyecek şekilde şerh konulmasının hukuken mümkün olmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: Dava konusu işlemin, davacının MEBBİS üzerinden çalışma izni verilemeyeceğine dair şerhin kaldırılması talebinin reddine dair kısmı yönünden istinaf başvurusunun reddine, davacının çalışma izninin iptali işlemi yönünden ise işlemin bu kısmının Genelge'de yer alan; "... görev yapan, yönetici, eğitimci, **öğretmen**, uzman öğretici, usta öğretici ve diğer personelin MEBBİS üzerinden tespitleri yapılarak çalışma izinleri valiliklerce iptal edilmesi..." ibaresi uyarınca tesis edildiği ve Genelge'nin bu kısmı yönünden Danıştay Sekizinci Dairesince davanın reddi yönünde karar verildiği gerekçesiyle Mahkeme kararının iptale ilişkin bu kısmı yönünden istinaf başvurusunun kabulüne, Mahkeme kararının bu kısmının kaldırılmasına ve davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENLERİN İDDİALARI : Davalı idarelerce; davacının kamu hizmeti olarak değerlendirilen alanlarda görev yapmasının mevzuat ile yasaklandığı, Mahkeme kararının iptale ilişkin kısmının hukuka uygun olmadığı; davacı tarafından ise Mahkeme kararının davanın reddine ilişkin kısmının hukuka uygun olmadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idarelerce istemin reddi gerektiği savunulmakta olup; davacı tarafından savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:**MADDİ OLAY :**

667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kapatılan özel öğretim kurumunda görev yapması nedeniyle çalışma izni iptal edilen davacı tarafından, MEBBİS'te yer alan şerhin kaldırılması ve çalışma izninin geri verilmesi istemiyle yapılan 17/02/2023 tarihli başvuru üzerine Bakırköy Kaymakamı başkanlığında toplanan Komisyonca davacının başvurusunun reddine karar verildiği, bu kararın Bakırköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün ... tarih ve E-... sayılı işlemi ile davacıya bildirilmesi üzerine ise bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT:

5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 4. maddesinde "Özel öğretim kurumlarının gerçek kişi kurucularında, tüzel kişi kurucularının yönetim organlarında, kurucu temsilcilerinde ve personelinde; 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası ya da affa uğramış olsa bile Devletin egemenlik alametlerine ve organlarının saygınlığına karşı suçlar, Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, millî savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ve 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında işlenen suçlardan ceza almamış olması veya haklarında bu suçlardan dolayı kovuşturma bulunmaması, terör örgütlerine ya da Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti ya da iltisakı yahut bunlarla irtibatı olmaması şartı aranır." hükmü yer almaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 21/07/2016 tarih ve E.7762886 sayılı Bakan Olur'u ile uygun görülen ve Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün 21/07/2016 tarih ve 7783529 sayılı "FETÖ/PDY Terör Örgütü ile Bağlantılı Olduğu Tespit Edilen Kurumlar" konulu, bütün Valilikler bünyesindeki İl Millî Eğitim Müdürlüklerine gönderilen Genelge'nin 3. maddesinde (Davacının çalışma izni iptal edildiği tarihteki halinde) "...Cumhuriyet Savcılıklarınca haklarında işlem başlatılan özel öğretim kurumları ile özel öğrenci yurtlarından yönetimine kayyum atanmayan kurumlar ile kayyum atanan kurumlarda kayyum ataması yapılmadan önce görev yapan, yönetici, eğitimci, **öğretmen**, uzman öğretici, usta öğretici ve diğer personelin MEBBİS üzerinden tespitleri yapılarak çalışma izinleri valiliklerce iptal edilecek ve bu personele başka bir özel öğretim kurumunda çalışma izin onayı düzenlenmeyecek ve MEBBİS üzerinde gerekli bilgiler işlenecektir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 11/10/2016 tarih ve E.11116419 sayılı Bakan Olur'u ile uygun görülen ve 11/10/2016 tarih ve E.11137945 sayılı işlem ile bütün Valilikler bünyesindeki İl Millî Eğitim Müdürlüklerine gönderilen yazıda ise; "...Bu yöndeki uygulamalar sonucunda bazı personellerin mağdur duruma düştüğü yönündeki başvuruların Bakanlığımıza ve valiliklere iletildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle; 667 sayılı KHK kapsamında kapatılan kurumlarla ilgili yukarıda belirtildiği şekilde işlem yapılan personeller hakkında valilikler tarafından komisyon oluşturulacaktır. Millî Eğitim Müdürlüklerine müracaat edenlerden 667 sayılı KHK kapsamında millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisaki, bunlarla irtibatı olmadığı; oluşturulan bu komisyon marifetiyle belirlenen personellerin ekteki tabloya işlenerek Bakanlığımızca değerlendirmek üzere Valilikler tarafından Genel Müdürlüğümüze bildirilmesi gerekmektedir." açıklamalarına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İptal davaları idarî işlemlerin yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan davalardır. İdari işlem ise idarenin kamu gücü kullanarak tek taraflı olarak tesis ettiği hukuki sonuç doğuran işlemidir. İdareyi işlem yapmaya sevk eden maddi ve hukuki etkenler ise idari işlemin sebep unsuru oluşturmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde; Cumhuriyet Savcılıklarınca haklarında işlem başlatılan özel öğretim kurumları ile özel öğrenci yurtlarından yönetimine kayyum atanmayan kurumlar ile kayyum atanan kurumlarda kayyum ataması yapılmadan önce görev yapan, yönetici, eğitmen, öğretmen, uzman öğretici, usta öğretici ve diğer personelin MEBBİS üzerinden tespitleri yapılarak çalışma izinlerinin valiliklerce iptal edileceği, bu personele başka bir özel öğretim kurumunda çalışma izin onayı düzenlenmeyeceği, bireysel değerlendirme yapılmaksızın tesis edilen bu işlemlerden kaynaklanan mağduriyetlerin giderilmesine yönelik valilikler bünyesinde komisyonlar oluşturulacağı ve bu komisyonlarca yapılacak bireysel inceleme neticesinde anılan kişilerin millî güvenliğe tehdit oluşturduğu tespit edilen yapı, oluşum veya gruplara ya da terör örgütlerine üyeliği veya iltisaki, bunlarla irtibatı olup olmadığının tespit edilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan; 5580 sayılı Kanunun 4. maddesinde özel öğretim kurumu personeline aranacak şartlar terör örgütlerine üyelikle sınırlı tutulmamış olup; esasen ceza yargılamasının ilgi alanında bulunmayan iltisak ve irtibatın varlığı hali de personelin çalışma izninin iptalinin hukuki gerekçeleri arasında sayılmıştır.

Bakılan dava bir ceza davası değildir. Bu nedenle işlem tesis edilirken ceza hukuku ilkelerinin ve kurallarının uygulanıp uygulanmadığını iş bu davada denetlenme imkanı yoktur. Diğer bir ifadeyle bu davada 'suç ve suçlu bulunma halleri' değil, 5580 sayılı Kanun'a tabi kurumda görev alan kişinin çalışma izninin iptalini haklı kılan nedenlerin var olup olmadığı denetlenmektedir. Bununla birlikte, kimi durumlarda çalışma izni iptal edilenler hakkında başlatılmış ceza kovuşturmaları bulunabilmektedir. İlgililerin ceza yargılamasında terör örgütlerine üyelik veya yardım nedeniyle ceza almaları ve bu cezanın kesinleşmesi halinde, idari yargı mercilerince, başka bir delile ve araştırmaya ihtiyaç duyulmaksızın; çalışma izni onayının iptaline ilişkin işlemin hukuka uygun olduğuna karar verilmesi gerekmektedir.

Zira; 5580 sayılı Kanun'a göre "Devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan ceza almamış olmak" şartı açısından "terör örgütüne üyelik" unsuru, bir mahkeme kararı ile tespit edilmiş olmaktadır.

İlgililer hakkında terör örgütü üyeliği kapsamında açılmış olan ceza davalarının derdest yani kesinleşmemiş olması durumunda ise; -velev ki ilk derece ceza mahkemeleri ve istinaf mahkemeleri terör örgütü üyeliği suçunun unsurlarının sabit olduğu gerekçesiyle hüküm kurmuş olsun- masumiyet karinesi nedeniyle idari yargı mercilerinin söz konusu cezayı dayanak alarak karar vermesi mümkün görülmemektedir.

Bununla birlikte, ceza kovuşturmasının devam ediyor olması ya da davacı hakkında verilen mahkumiyet kararının kesinleşmemiş olması, 5580 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca çalışma izni onayının iptaline ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı mercileri nezdinde açılan davanın görülmesini engellemeyecektir.

Bu bağlamda; ilgililer hakkında ceza yargılaması kapsamında yapılan soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmesi veya üyelik/yardım etme suçlamalarıyla açılan ceza davalarında beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kararlar verilmiş olsa dahi, idari yargı yeri irtibat ve iltisak unsurları yönünden de işlemi incelemek zorunda olduğundan, davacının FETÖ/PDY ile irtibat ve iltisakının bulunup bulunmadığının tespiti gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi 14/11/2019 tarihli ve E:2018/89, K:2019/84 sayılı kararında iltisaklı kavramını "kavuşan, bitişen, birleşen", irtibatlı kavramını ise "bağlantılı" olarak tanımlamıştır. Bu kavramlar ile kişilerin cezai sorumluluğunu gerektiren örgüte üyelik ve mensubiyet kavramlarına nazaran terör örgütleri ile daha az yoğun ve atipik bir bağlantının vurgulandığı açıktır. Bu kapsamda kişilerin terör örgütleri ile irtibat ve iltisaklarının ortaya konulabilmesi için, örgütün amaçlarının gerçekleştirilmesi ya da örgütten yarar sağlamak amacıyla gerek örgütten gelen talimatlar doğrultusunda gerekse inisiyatif olarak bulundukları hal ve hareketler neticesinde örgüte veya kendilerine yarar sağladıkları ya da örgüt ile amaç birliği veya sosyal birliklik görünümü içinde oldukları yönünde kanaat oluşması yeterli olacaktır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında; çalışma izni davalı idarece iptal edilen kişiler hakkında hiçbir ceza kovuşturmasına başlanılmaması ya da kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması veya ceza yargılaması sonunda beraat kararı verilmiş olmasının kendiliğinden bu kişilere çalışma izni verilmesini zorunlu kılmayacağı, zira, çalışma izni verilmemesi nedenlerinin sadece üyelikle sınırlı tutulmadığı, ceza yargılamasının ilgi alanında bulunmayan iltisak ve irtibat hallerinin de çalışma izni verilmemesinin hukuki gerekçeleri arasında sayıldığı açık olup; bakılan uyumsuzluğun esası davacının terör örgütüyle irtibat ve iltisak düzeyinde ilişkisinin bulunup bulunmadığı hususundan kaynaklanmaktadır.

Bu itibarla, öncelikle; davalı idareye, davacı hakkında terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara iltisaki yahut irtibatı olduğu yönünde değerlendirme yapılmasına dayanak teşkil eden tespitlerin, bu tespitlere ilişkin bilgi ve belgelerin sorulması, öte yandan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca uyumsuzluğun çözümü için;

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Daire Başkanlığına; davacının FETÖ/PDY terör örgütüne ait örgüt içi iletişim programı (ByLock) kullandığına ya da ankesörlü telefon görüşme kaydı bulunduğuna ilişkin tespit olup olmadığının sorulmasına, var ise tespitlere ilişkin belge ve raporların, (mahiyetleri ve kullanım bilgileri yer alacak şekilde) FETÖ/PDY soruşturmaları kapsamında var ise davacının adının geçtiği ifade tutanaklarının istenilmesine,

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna; davacının, müflis Asya Katılım Bankası AŞ'de katılım ya da cari hesabının bulunup bulunmadığının sorularak, var ise ilgili belge ve raporların (şahıs, hesap no, hesap açılma tarihi, işlem tarihleri, işlemlerin mahiyeti, tutarı yer alacak şekilde) istenilmesine,

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne; davacının FETÖ/PDY terör örgütüne ait özel öğretim kurum ve kuruluşlarına ilişkin eğitim kaydı ile özel öğrenci yurtları vb. ilişkin kayıt bilgileri (istihbari olanlar dâhil) olup olmadığının sorularak, var ise tespitine ilişkin belge ve raporların istenilmesine,

Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kuruluna (MASAK); davacının FETÖ/PDY terör örgütü ile ilişkili gerçek (sivil imamlar vb) veya tüzel (Kimse Yok Mu Derneği vb) kişilere bağış ya da para transferinin olup olmadığının sorularak, var ise ilgili belge ve raporların (şahıs, dernek/vakıf, miktar ve tarih yer alacak şekilde) istenilmesine,

İçişleri Bakanlığı Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğüne; davacının FETÖ/PDY terör örgütüne ait olduğu gerekçesiyle kapatılan dernek ya da sendika/federasyon/konfederasyonlarda yönetim/denetim/genel kurul üyelik/aidat bilgisi olup olmadığının sorularak, var ise ilgili belge ve raporların (şahıs, tarih aralığı ve ilgili kuruluş yer alacak şekilde) istenilmesine,

Vakıflar Genel Müdürlüğüne; davacının FETÖ/PDY terör örgütüne ait olduğu gerekçesiyle kapatılan vakıflarda üyeliği ya da mütevellî heyeti üyeliği olup olmadığının sorularak, var ise ilgili belge ve raporların (şahıs, tarih aralığı ve ilgili kuruluş yer alacak şekilde) istenilmesine, ... İçerik Hizmetleri ve Prodüksiyon Anonim Şirketine; davacının Digitürk aboneliğinin bulunup bulunmadığı, aboneliği bulunuyorsa bu aboneliği iptal ettirip ettirmediğinin, iptal ettirmiş ise hangi tarihte iptal ettirdiğinin sorularak, var ise müşteri hizmetleri ile yapılan görüşmenin çözümünün ve diğer bilgi ve belgelerin birer örneğinin istenilmesine" yönelik verilecek ara kararı neticesinde davalı idare ile yukarıda anılan kurum ve kuruluşlarca gönderilecek bilgi ve belgeler davacıya tebliğ edilerek karşı beyanlarının da alınmasından sonra davacının terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara iltisakı yahut irtibatının bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kuşkusuz yukarıda anılan değerlendirme yapılırken davacı hakkındaki ceza soruşturmasındaki ve ceza kovuşturmasındaki (kesinleşmiş takipsizlik ya da beraat kararı ile sonuçlanmış olsa dahi) tespitlerin de irtibat ve iltisak noktasında göz önüne alınması gerekmektedir.

Bu itibarla, belirtilen hususlarda araştırma yapılmaksızın eksik incelemeyle verilen Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanun'un 49. maddesine uygun bulunan temyiz isteminin kabulüne,
2. ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... gün ve E:..., K:... sayılı kararının temyize konu kısmının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın yukarıda belirtilen Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine,
4. Kesin olarak 26/12/2025 tarihinde oybirliği ile karar verildi.